

PRIVILEGI
A L'ALTRA BANDA
DEL RIU

RUBEN
WAGENSBERG

*Ho paguem amb els nostres impostos
i mentrestant ho veiem per televisió.
Veiem la misèria, les guerres, la fugida i les morts.
Veiem com s'ofeguen a les pantalles dels nostres mòbils.
Al mateix mar on ens banyem cada estiu.*

Pròleg de Jordi Cuixart

Ruben Wagensberg

**PRIVILEGI
A L'ALTRA
BANDA
DEL RIU**

Edicions Destino

Queda rigorosament prohibida sense l'autorització escrita de l'editor qualsevol forma de reproducció, distribució, comunicació pública o transformació d'aquesta obra, que serà sotmesa a les sancions establertes per la llei. Podeu adreçar-vos a Cedro (Centro Español de Derechos Reprográficos, www.cedro.org) si necessiteu fotocopiar o escanejar algun fragment d'aquesta obra (www.conlicencia.com; 91 702 19 70 / 93 272 04 47). Tots els drets reservats.

El paper utilitzat per imprimir aquest llibre està qualificat com a **ecològic** i procedeix de boscos gestionats de manera **sostenible**.

© Ruben Wagensberg Ramon, 2019

© del pròleg: Jordi Cuixart, 2019

© Columna Edicions, Llibres i Comunicació, S.A.U./
Destino, 2019

Av. Diagonal, 662-664 - 08034 Barcelona

Primera edició: octubre del 2019

ISBN: 978-84-971-0286-5

Dipòsit legal: B. 19.302-2019

Fotocomposició: Gama, S. L.

Prèvia

Els que ens autoanomenem «societat occidental»
som els hereus del colonialisme
i la benzina del motor neocolonialista.

Autors de forma directa de l'espoli de recursos naturals.
Dels recursos naturals que «nosaltres» no tenim.

Deslocalitzem les «nostres» empreses a països on
operem vulnerant els drets humans.

El «nostre» consum contamina el món sencer i està
provocant un canvi climàtic.

La sobreproducció d'aliments, que sovint ni ens mengem,
està
desforestant els boscos i les selves del planeta.

Amb les «nostres» empreses pesqueres
Amb les «nostres» empreses tecnològiques
Amb la roba que portem
Amb el cafè que ens bevem cada matí
prenem la feina al jovent del Marroc i del Senegal
fa anys del genocidi al Congo
generem pobresa i violència al sud-est asiàtic
generem pobresa i violència a Sud-amèrica.

«Descrivim com els rics exploten els pobres, mentre vivim entre els rics»,
deia Jan Myrdal.

«Vivim i matem
i no sabem com parar-ho»,
diu Marina Garcés.

Rescatem bancs però no persones.

Bancs que inverteixen en armament.

Armament que els «nostres» governs venen a dictadures.

Dictadures que vulneren els drets humans i fan guerres.

Guerres que generen morts i persones a la recerca de refugi.

Refugi que neguem.

Ho veiem tot per televisió.

Tanquem ports i aeroports.

Fortifiquem les nostres fronteres i aixequem murs en territori estranger a canvi de milions.

Als que aconseguen arribar per tenir una vida segura,
que no vol dir vivible,

que no ho dubtin: els estem fent un favor.

Cada dia els recordem que no els volem.

Aquí es troben amb un *racisme* *classisme*
conscient o inconscient, obert o camuflat,

que comença, indubtablement, a les institucions.

Els obstaculitzem les oportunitats.
No els donem permís de treball però
els multem si treballen sense permís.

Els hem robat la «seva» feina mentre
els acusem de voler venir a prendre'ns la nostra.

Hem concebut un *fals* «nosaltres» i «ells».
Un «nosaltres» contra «ells».

Ho sabem i ens manifestem. Però no serveix de res.

I

Dissemlança

Buscador de vols

«M' han donat el permís de residència,
per fi!»

És el primer que ens explica en Lamine quan ens trobem. Fa molts anys que espera aquest dia.

Ell és un català d'origen senegalès que viu a Barcelona des de fa dotze anys. El Senegal, tot i ser un dels països amb més recursos naturals del món, ocupa un dels darrers llocs a l'índex de desenvolupament humà.¹ És un país pobre, explotat històricament per França i avui per molts altres països. En Lamine s'havia de dedicar a la pesca, però l'ofici ha quedat segrestat per les

1. L'índex de desenvolupament humà (IDH) és un indicador elaborat per les Nacions Unides per mesurar el desenvolupament dels països més enllà del progrés econòmic. S'obté fent un càlcul ponderat de tres variables: l'esperança de vida en néixer, el nivell d'instrucció i educació i el PIB per càpita.

multinacionals europees —també espanyoles— que exploten les aigües del seu país; sovint, a més, les flotes pesqueres industrials cauen en tota mena de males pràctiques.

La falta d'oportunitats, entre les quals la dificultat per accedir a estudis superiors, és el motiu que fa que molts joves decideixin marxar. En Lamine, com molts altres, ho va fer sense avisar la seva família, conscient de la perillositat del trajecte fins a Europa. Va marxar de casa sense acomiadar-se i sense saber quan tornaria a veure la seva gent. Per davant l'esperava creuar un desert i un mar, i l'esgalabrós intent d'entrar a una Europa fortificada.

No hi ha cap via legal ni segura possible si un jove senegalès vol arribar al vell continent. Només pot venir de manera il·legal. Cada any moren moltes persones intentant travessar el desert des de l'Àfrica subsahariana per arribar al Mediterrani. Són morts invisibles. Encara que no es tenen dades oficials, els experts creuen que hi ha més morts al desert que al Mediterrani, on en canvi sí que tenim dades tot i no ser del tot reals, perquè només comptabilitzen els cossos localitzats. Durant l'any 2018, les 1.064 morts a la frontera sud espanyola triplicaven la xifra de morts a la frontera de Mèxic amb els Estats Units, on

376 persones van perdre la vida segons les dades de la IOM (International Organization for Migration).

A les condicions extremes del trajecte s'hi ha de sumar la perillositat de les màfies, que com a mínim els buidaran les butxaques. El viatge des del Senegal pot durar uns quants anys, i si finalment ho aconsegueixen, es poden topar amb el risc d'acabar tancats en un CIE, un Centre d'Internament d'Estrangers, i ser retornats. A més d'un amic d'en Lamine l'han retornat fins a tres vegades.

Quan en Lamine ens explica que li han donat la residència, el primer que ens ve al cap són els dotze anys que fa que no veu la seva família.

—Ostres, Lamine! Ara que tens els papers, per fi podràs anar a visitar la teva família! Pots anar a passar uns dies al Senegal!

Rient, però conformat, ens talla per respondre que no. No té els diners per anar-hi. Ni preveu tenir-los a curt termini. Per moltes oportunitats que se li puguin presentar a partir d'ara, hi ha barreres invisibles que no es creuen fàcilment.

Tornant a casa pensem que hauríem de trobar la manera d'ajudar en Lamine a viatjar al Senegal. Surt la idea de col·laborar entre unes quantes persones per comprar el bitllet. Algú, a més, proposa

que l'acompanyem. Ens fa il·lusió compartir el moment.

El primer que fem quan entrem per la porta, emocionats, és obrir l'ordinador i buscar un cercador de vols. Anar al Senegal costa 400 euros, i t'hi plantes en quatre hores i mitja d'avió. No et deixa finalitzar la compra del vol sense passar abans per la pàgina d'ofertes d'«hoteles con encanto».

Per a una persona de Barcelona, anar al Senegal és fàcil, còmode i barat. Per a una persona del Senegal, venir a Barcelona és il·legal, car, difícil, perillós i potser impossible.